

### YENİDEN BAŞLARKEN...

Sevgili Üyelerimiz,

Belleğimizi biraz zorladığımızda Akademik Bilinç'in Nisan 2011'de zamanın Yönetim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Hilmi UYSAL'ın ve tüm Yönetim Kurulu üyelerinin üstün gayretleri ile yayın hayatına başladığını görüyoruz. Yaklaşık 2,5 yıl devam eden başarılı bir yayın hayatından sonra ne yazık ki Bültenimiz 24. Sayısı (Eylül-Ekim 2013) ile günümüze kadar da devam eden bir duraklama dönemine girmiştir. Uzun bir mola olarak da tanımlayabileceğimiz bu dönemdeki öncelikli amacımız Derneğimizi yaşamda tutmak ve mevzuatın gerektirdiği koşulları sağlamak olmuştur. Bu açıdan görev alan tüm önceki Yönetim Kurulu arkadaşlarımızın ellerini taşın altına koymasıyla başarılı olduğumuzu da söyleyebilirim. Şimdi de Dr. Öğr. Üyesi Mustafa ŞANLI'nın özverili girişimleri ile Akademik Bilinç'in bir Anka Kuşu gibi küllerinden yeniden doğuşuna tanıklık ediyoruz. Bu sevinçli haberi sizlerle paylaşmaktan son derece mutluyum.

Bu Bülten ile Derneğimizin amaçlarına katkıda bulunmak hedeflenmiştir. Amacımız, demokratik bir üniversite için el ele anlayışı doğrultusunda, üyelerimizin yasal ve etik haklarını korumak ve kurumla olan aidiyet bağını güçlendirerek eğitim ve araştırma konusunda önlerini açmak, üniversitemizin çağdaş ve evrensel düzeye erişmesine katkı sağlamaktır. Ayrıca bu konularda başta üniversitemiz yönetimi olmak üzere tüm muhatapları ile görüş alışverişinde bulunmaktadır.

Elbette Derneğimizin ve Bültenimizin yapıcı bir yaklaşımla eleştirel bakış açısı

olacaktır. Daha iyiye, daha güzele ve daha yukarılara ancak bu olumlu tartışma ortamı ve bakış açısı ile ulaşabileceğimize inanıyorum.

Sevgili meslektaşlarım, çoğumuzun halen, bazılarımızın da en azından belli bir dönem için bünyesinde yer aldığımız akademinin, aslında düşünsel bir evrim temeline dayandığını ve tarihinin insanlık tarihi kadar eski olduğunu söyleyebiliriz. M.Ö. 4. yüzyılda yaşamış Eflatun (Platon)'un ders verdiği okul ilk akademi olarak kabul edilir. İlk akademide de zaman zaman duraklamalar olmuştur, ancak sonrasında bu sağlam temel üzerinde bugün çağdaş ülkelerde gördüğümüz bilim, sanat, edebiyat ve müzik alanında çalışan yüzlerce akademi kurulmuştur. Umarım Akademik Bilinç bu yoldaki çalışmalara katkı sağlar ve bir daha duraklama dönemine girmez. Bunun, hepimizin olağanüstü çabalarımız olmadan gerçekleşmesi de olası değildir. Bu açıdan sizlere ulaşabilmemiz ve özellikle **üye bilgilerimizin güncellenmesi** konusundaki katkılarımız son derece önemlidir.

Son olarak 2021 yılının hepimiz için yeni bir umut olması, COVID-19 pandemisini olabildiğince zararsız ve sağlıklı bir şekilde atlatabilmek dileklerimizle yeni yılınızı kutluyor, sağlık, mutluluk ve başarı dolu bir sosyo-kültürel ve mesleki yaşam diliyorum.

Saygı ve sevgilerimle...

Prof. Dr. GÜNGÖR KARAGÜZEL

AÜÖED Başkanı (2019-2021 Dönem)

\* Üyelik bilgilerinizi güncellediniz mi?

\* İletişim için web sayfamız:

<https://www.akoed.org.tr>



"Karanlıktan korkan bir çocuğu kolaylıkla affedebiliriz. Hayattaki gerçek trajedi yetişkinlerin aydınlıktan korkmasıdır".

**Sokrates**

## BİR SALGININ YILDÖNÜMÜ

Geçtiğimiz yıl bu zamanlar Çin’de ortaya çıkan ve dünyanın tedirginlikten çok ilgiyle izlediği bir salgın vardı. Herkes salgının Çin ile sınırlı kalacağını düşünüyordu. Tuhaf beslenme alışkanlıkları olan, milyonlarca kişinin içiçe yaşadığı ve gelişmiş dünya tarafından hala yoksul olarak algılanan bu ülkede salgın hastalık olağan görülmüştü sanki. Ancak Çin eski Çin değildi ve salgının parlamaya başladığı günlerde milyonlarca Çinli, eğitim, turizm ve iş yaşamı nedeniyle dünyada hareket halindeydi. Avrupa’da ve ABD’de salgın bu kişilerin hareketliliği ile başladı.

Çin kendini çok sert önlemlerle kısa sürede kontrol altına aldı. Bu dönemde salgın kendini çok da ciddiye almayan Avrupa ve ABD’de yayıldı. Sayılar yükselip, ölümler artmaya başlayınca gelişmiş dünya kendini kısıtlamaya ve hareketliliği azaltmaya çalıştı. Sınırlar kapandı, seyahatler yasaklandı, insanlar evlerine kapandı. Bu önlemlere ilk tepkiyi tekrar kendine gelme şansı bulan doğa verdi. Ancak yaşamı şekillendiren sosyal ve ekonomik düzen kapanmaya uygun değildi. Ülkeler, sayıların biraz kontrol altına alınmasıyla bir iki ay içinde tekrar eski yaşam tarzlarına dönmeye başladılar.

Yüz yıl önce dünyayı saran İspanyol gripi de benzer bir seyir izlemiş, ancak ilkinden bir süre sonra çok daha büyük bir dalgayla dünyayı perişan etmişti. Kimse aynı senaryonun tekrarlanabileceğini düşünmek istemedi. Yaz mevsiminin etkisiyle yaşam alabildiğince serbestleşti. Sonbahar aylarına gelindiğinde aynı yüzyıl önce olduğu gibi, salgın beş altı kat büyüklükte bir dalga ile yeniden tüm dünyayı sardı. Bir ülkeye ya da bölgeye giriyor, kırıyor, yeterince vaka oluştuğundan sonra insanları korumaya aldıktan sonra soluyordu. Salgının hafiflemesini zafer gibi görüp gevşeyen ülkeler ise salgına yeniden davetiye çıkarmaktan başka bir şey yapmıyorlardı.

Bu hengâme içinde bugünlere gelindi. Toplam olgu 90 milyonu geçti, ölümler 2

milyona ulaştı. Belirtisiz enfeksiyonların olgu sayısının on katı olduğundan söz ediliyor. Pek çok ülkede nüfusun yüzde 30’undan fazlası enfeksiyonu geçirdi. İşin kötü tarafı hastalık kalıcı bir bağışıklık bırakmıyor ve virüs iyi yönde bir mutasyona uğrayana kadar salgını söndürmek mümkün görünmüyor. Şu an tek bir silah var; aşı.

Hastalığın tedavisi henüz bulunmuş değil. Salgını sonlandırmak için aynı zaman diliminde nüfusun %60-70’inin bağışıklanması veya hastalığı geçirmesi gerekiyor. Etkili bir aşılama programıyla salgının belirlenebilir. Yaklaşık 15 gündür pek çok ülkede aşı programları başlatılmış durumda. Ancak, bir iki ülke dışında süreç çok yavaş ilerliyor. Bu hızla salgını kontrol altına almak çok kolay olmayacak. Önümüzde birkaç yıl sürecek, sürekli bir aşı uygulaması var gibi. Kişiler bu dönemde birden fazla sayıda aşılama durumunda kalabilir.

Bu salgın en büyük zararı pek çok diğer hastalık gibi daha düşük eğitimli ve yoksul insanlara verdi. Bütün ülkelerde ve bölgelerde bu kişiler daha çok hastalandı ve öldü. Birleşmiş Milletler, Dünya Sağlık Örgütü ve ülkelerin sağlık otoritelerinin böyle bir salgına hazırlıklı olmadığı ortaya çıktı. Dünyanın ekonomik düzeninin ve uygulanan politikaların insan sağlığı yanında yer almadığı bir kez daha anlaşıldı. Modern yaşamın doğa karşısındaki aczi belli oldu. Virüs salgınları bitmeyecek. İnsana ve doğaya saygılı bir yaşam tarzı ve hastalıkla eş zamanlı küresel mücadele edebilecek organizasyonlar gerekli. İnsanoğlunun bu deneyimden aldığı ders gelecek salgınların akıbetini belirleyecek.

Mehmet AKTEKİN

*“Aklın ve bilginin üç büyük düşmanı vardır: Kötülük, bilgisizlik ve tembellik”.*  
**Hacı Bektaş-ı Veli**

## **Bilge Kadın ve Bilge Erkekle Sohbetler I MÜSTACEL VARSA KADIRŞINAS GİDER Mİ?**

Sizce insanları en çok mutlu eden şey nedir diye sordum, bilge bir kadın ve erkeğe. Önce kadın konuştu; takdir edilmek dedi. Beklemediğim bir cevaptı, sevdikleriyle bir arada olmak veya sevdiklerine kavuşmak en çok insanı mutlu eder demesini bekliyordum. Güldü ‘yıllar önce mutluluk nedir diye bana sorulduğunda kendimizde olmayan şeye kavuşmak hayali’ demiştim, belki de haklısındır dedi. Fakat çevrene bir bak, sevdikleriyle bir arada olan kaç kişi mutluluğunun farkında, onlara kavuştuğunda mı daha çok mutlu olur o sevdiği kendisini onayladığında mı? Diğer bir deyişle bizi onaylayan bize değer veren bir kişiye kavuşmak mıdır bizi mutlu eden. Sevdiklerimiz bizi sevdikleri için mi değer verir yoksa bizim kıymetimizi ancak onlar bildiği için mi onları severiz.

Aslında kişi yerine toplum veya kurumu koyarak da soruları çoğaltabiliriz. Bize değer veren bizi onaylayan bir kurumda çalışmak veya kıymetimizi fark eden bir toplumda yaşamak mutluluk için önemli bir şart değil midir? Uykudan uyanır gibi irkildi birden, kelimesi de eskide kaldı kendisi de dedi. Nedir o dedim, ‘Kadirşinas’ dedi. Değer bilir demektir. Tam o anda sözü bilge erkek aldı. Kadirşinaslığın da kadirşinasların da modası geçti dedi, müstaceller çoksa kadirşinaslar yoktur diye ekledi.

Eski kelimelerin kafamı karıştırdığını anlamış gibi erkek devam etti konuşmasına. Müstacel acele ettirilen demektir. Kıymeti en çok bilmesi gerekenler, o kadar acele içindeler ki bir türlü kadirşinas olamıyorlar dedi. Kıymet nedir bilmeyenler veya anlamayanlar da var ama daha önemlisi, değer bilmesi kıymet vermesi beklenenlerin bunu yapmaması yaralar kişileri diye devam etti. Sen akademisyensin, hem değer bilmen hem değer görmek gerekiyor. Yani hem kadirşinas olmalısın hem de sana kadirşinas olunmalıdır. Akademisyenler

sence kadirşinas mı diye sordu sonra bana. Ben de kendi sözleri ile yanıt verdim gülümseyerek. Müstacel değilse evet kadirşinaslar dedim. Ya toplum sence kadirşinas mı dedi. Sanırım pek değil, çünkü zaman müstacellik çağı dedim. Kimselerin hiçbir şeye zamanı yok diye ekledim.

Pandemiyi düşünerek sözlerimi düzelttim. Aslında zamanları yoktu ama şimdi pandemi var. COVID 19 sanki zamanı dondurdu ve ağır çekimde yaşamaya geçildi. Zaman yavaşlayınca akademisyenlerin kıymeti daha mı iyi anlaşıldı acaba diye düşündüm ama bilge kadın ve erkek yorulmuştu, bir sonraki görüşmemizde bu konuyu konuşmak daha uygundu. ‘Tekrar görüşene dek hoşça kalın’ dedim.

Sema AKMAN



Pandemi Günlerinde Kampüs: Olbia Çarşısı

Erhan BAYRAMOĞLU

## ÜTOPYA ÜNİVERSİTESİ

Felsefecilerin çok iyi tanıdığı Putnam'ın ikiz dünyalar zihinsel deneyinin ardından İkiz Dünyamızdaki İkiz Üniversitemiz "Ütopya Üniversitesi" ile ilgili haberleri ve gelişmeleri bu sütunlardan aktarmaya devam edeceğiz. Ütopya Üniversitesi Öğretim Elemanları Derneğinin aylık dergisi "Ütopik Bilinç" in (ÜB) son sayısında ilginizi çekeceğini umduğum bir görüşme yazısının özetini aktarmak istedim bugün sizlere:

İkiz Dünyadaki Covid 19/i (Covid 19 ikiz) pandemisindeki son durumu değerlendirmesi için Ütopya Üniversitesi'nin rektörü ile çalışma odasında görüştük.

**ÜB:** Hocam, pandeminin üniversitenize etkisi nasıl oldu?

**Rektör:** İkiz dünyada 1918 de yaşanan bir önceki ağır pandemiden sonra böylesi bir salgını zaten bekliyorduk. Gerçi ikiz dünyadaki tüm ülkelerin yöneticileri ve İkiz Dünya Sağlık Örgütü, salgının diğer canlı türlerinin, özellikle de hayvan topluluklarının yaşam alanlarına müdahale ile tetiklenebileceğini biliyor ve ikiz dünyadaki ekolojik dengenin bozulmaması için diğer canlılarla uzlaşılarımıza özen gösterilmesini önemsiyor ve dikkat ediyorlardı. Ancak elbette insan popülasyonundaki artış nedeniyle diğer canlıların yaşam alanlarına istenilmeden de olsa girmenin önüne engel olunamayacağını, dolayısıyla yeni ve önceden karşılaşılmamış viral ve bakteriyel temasların olmasını engelleyemeyeceğimizi biliyorduk.

Virüs popülasyonu konusunda çok hazırlıklı bir alt yapıımız vardı ve viral yeni türleri çok kısa sürede tanıyabilme şansımız oldu. Böylece ilk olgunun fark edilmesinden kısa bir süre sonra pandemi tehlikesi yaratabilecek yeni bir virüsün var olduğunu kısa sürede kavradık. Ancak bu süre içinde ikiz dünyadaki ülkeler ve şehirlerarası yer değiştirmenin yoğunluğu nedeniyle neredeyse her ülkeye bu virüs ile temasa uğramış bireylerin gittiği görüldü.

Pandemi olasılığıyla ilgili yaptığımız hazırlıklar işe yaradı ve yoğun ulaşım trafiğini hemencecik tüm ülkeler durdurdu ve bize aşığı geliştirinceye kadar zaman tanıyan önlemler ile sıçrayan ateşin yangına dönüşmesi engellendi.

İlk olgudan 1 ay sonra aşığı çalışmamız başladı ve kısa bir sürede güvenilir aşığı geliştirdik. Daha önce bu konudaki çalışmalara yaptığımız yatırımlar işimizi kolaylaştırdı ve daha pandeminin ilk altı ayında aşığı uygulama şansı yarattı. Şu anda toplumumuzun tümü aşığı, dolayısıyla artık ikiz dünyada Covid-19i pandemisi sona erdi diyebiliriz.

İlk altı aylık dönemde ülkemiz ve dünya ülkelerinin aldığı önlemler gereğince bizde amfi ve kalabalık sınıf eğitimine ara verdik. Ancak uzaktan eğitim için zaten alt yapıımız vardı ve daha önce de kimi teorik derslerimizi yaygın iweb aracılığı ile yapıyorduk. Amfi derslerini stüdyo derslerine dönüştürdük ve tüm öğrencilerimiz büyük bir keyif ile bu dersleri izlediler. Ütopya Üniversitemiz şu anda tam kapasite olarak çalışıyor, geçen dönemin uygulama, deney, staj eksikliklerini tamamlıyoruz. Yani üniversitemiz yine cıvıl cıvıl, öğrencilerimiz neşe içinde eğitimlerine devam ediyorlar. Hatta ve hatta kampüsteki köpeklerimiz, kedilerimiz ve kuşlarımız bile artık çok mutlu, sevgili öğrencilerimizi onlar da özledi ve kendilerini seven abi ve abalarını gördükleri için önceki endişeli havlama ve miyavlamaları kesildi. Onları da huzurlu görüyorum. Tüm ikiz dünya ile birlikte böylesi bir felaketi çok az bir kayıp ve zarar ile atlatmış olmanın verdiği huzur ile çalışmalarımıza devam ediyoruz.

Hilmi UYSAL

*"Bilimin ahlaki sınırları yoktur denemez. Çünkü bilim, gerçekleri söylemekle ilgilenir ve bu da ciddi bir ahlaki sınırdır".*

**Lawrence Krauss**

**BİLİM VE YAŞAM: OCAK AYI**

Kaynak <https://tr.wikipedia.org/wiki>

Gün	OLAYLAR
1	*1925-Amerikan astronom Edwin Hubble, samanyolu dışında başka galaksiler keşfettiğini açıkladı. *1960-İlk meteorolojik uydu 'Tiros' ABD tarafından fırlatıldı.
2	*1959 - SSCB, <i>Luna 1</i> adlı uzay aracını fırlattı. Luna 1, Güneşin yörüngesine girecek ilk uzay aracı
3	*1888 - Kaliforniya'daki <i>Lick Gözlemevi</i> 'nde 91 cm çapındaki yeni teleskop, Dünyanın o güne kadarki en büyük teleskobu.
7	*1610 - İtalyan astronom Galileo Galilei, Jüpiter'in iki uydusunu (Ganymede, Callisto) tespit etti. *1714 - İngiliz Henry Mill daktilo makinesinin patentini aldı. *1927 - Okyanus aşırı ilk telefon görüşmesi, New York'tan Londra'ya yapıldı. *1946 - İlk başarılı yüksek hızlı elektronik bilgisayar "Eniac", ABD'de kullanıma girdi.
8	*1610 - İtalyan astronom Galileo Galilei, Jüpiter'in iki uydusunu (İo, Europa) tespit etti. *1933 - Birinci Beş Yıllık Sanayi Planı kabul edildi.
10	*1978.SSCB, Soyuz kapsülünde iki kozmonotu, SalyutVI ile buluşmaya uzaya yolladı.
11	*1922 - Toronto'da bir diyabetli hasta insülin ile tedavi edildi.
12	*1923-Paris Pasteur Enstitüsü'nde tetenoza karşı serum geliştirildi.
13	*1863 - Darülfünun, Kimyager Derviş Paşa'nın verdiği halka açık fizik dersi ile eğitime başladı.
16	*1804 - Fransız fizikçi Joseph Louis Gay-Lussac hidrojen balonu içinde 7.016 m'ye çıktı.
17	*1955 - Nükleer enerjiyle çalışan ilk denizaltı ABD'ye ait "USS Nautilus (SSN-571)" suya indi.
18	*1896 - X-ışınları cihazı ilk kez New York'ta halka tanıtıldı.
19	*1983 - Apple şirketinin ilk ticari bilgisayarı: <i>The Apple Lisa</i> .
20	*1916 - Albert Einstein, görelilik kuramını yayımladı.

21	*2012-Türkiye'de ilk yüz nakli Akdeniz Üniversitesi'nde gerçekleştirildi.
22	*1580 - İstanbul Rasathanesi, III. Murat tarafından yıkıldı. *1842 - İstanbul'da ilk Baytar Mektebi açıldı. *1939-Columbia Üniversitesi'nde uranyum atomu parçalandı.
23	*1849 - Elizabeth Blackwell, tıp diploması alan ilk kadın oldu.
25	*1072 - Divânü Lügati't-Türk, Kaşgârlı Mahmut tarafından yazılmaya başlandı. *1881 - T. Edison ve A. Graham Bell Oryantal telefon şirketini kurdular.
27	*1880 - T. Edison, elektrik ampulünün patentini aldı. *1948 - İlk teyp satışa çıktı. *1954 - Köy Enstitüleri ile Öğretmen Okullarını, "İlk Öğretmen Okulları" adı altında birleştiren yasa Meclis'te kabul edildi. Böylece Köy Enstitüleri kapatıldı. *1983 - Dünyanın en uzun (53,9 km) denizaltı tüneli Japonya'da açıldı. *2010 - Taşınabilir bilgisayar ve akıllı telefon asası iPad tanıtıldı.
28	*1921 - Albert Einstein, evrenin ölçülebileceğini söyledi.
29	*1886 - Karl Benz, benzinle çalışan ilk otomobilin patentini aldı.
30	*1969 - Türkiye'de ilk böbrek nakli Beyoğlu Devlet Hastanesi'nde yapıldı.
31	*1958 - İlk başarılı ABD uydusu Explorer 1, Dünya çevresindeki yörüngesine oturdu. *1985 - Başbakan Turgut Özal Gökova'da termik santral kurulacağını açıkladı. (1994 - Kuruldu).

Hazırlayan: Mustafa ŞANLI

**AKADEMİK BİLİNÇ - İletişim:**

Akdeniz Üniversitesi Öğretim Elemanları Derneği Yönetim Kurulu adına  
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa ŞANLI  
([mustafasanli07@gmail.com](mailto:mustafasanli07@gmail.com))